

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 463
van **LORIN PARYS**
datum: 8 mei 2020

---

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum (OPZ) Geel - Pleegzorgregeling

Het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum (OPZ) Geel heeft een uniek systeem van gezinsverpleging. Dit houdt in dat voor mensen met een psychische kwetsbaarheid die niet (meer) terechtkunnen bij hun eigen familie, geen vertrouwde omgeving hebben of het zelfstandig wonen nog niet aan kunnen, worden opgevangen in een opname in gezinsverpleging. Een vorm van pleegzorg dus.

Het gaat vooral om patiënten met een mentale beperking die ook lijden aan een psychiatrische stoornis en patiënten met een psychotische stoornis die door hun ziekte op vlak van zelfredzaamheid erg ingeboet hebben. Er wordt een grondige screening van de gezinnen gedaan om dit te laten slagen. Voor iedere patiënt wordt er een zinvolle dagbesteding gezocht. Voor sommigen betekent dit dat ze bij een dagactiviteitencentrum terechtkomen.

Omwille van de coronamaatregelen is de dagopvang deze dagen echter gesloten en komen er dus extra opvangtaken terecht op de schouders van het pleeggezin. Helaas is de vergoeding hiervan voor het pleeggezin niet bijgesteld.

1. Is de minister op de hoogte van deze problematiek?
2. Welke stappen zal de minister ondernemen om in de vergoeding van de bijkomende zorg te voorzien?
3. Kan de minister een overzicht geven van het aantal pleeggezinnen dat deel uitmaakt van de pleegzorgregeling van OPZ Geel in de laatste 5 jaar?

Graag een overzicht per jaar, per leeftijd en geslacht van de patiënt en de gemiddelde duur van de opvang.

4. Hoeveel patiënten van OPZ Geel die in een pleegzorggezin worden opgevangen spenderen hun dagen in een dagactiviteitencentrum?

Graag een overzicht van de laatste 5 jaar, per jaar, per geslacht en per leeftijd.

ANTWOORD

op vraag nr. 473 van 8 mei 2020

van **LORIN PARYS**

---

1. De psychiatrische gezinsverpleging die het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel (OPZ Geel) organiseert in samenwerking met pleeggezinnen uit de regio is een bijzondere vorm van pleegzorg. Het is een aangepaste woonzorgformule voor mensen met een psychische kwetsbaarheid die doorgaans op veel domeinen hulp, begeleiding en ondersteuning nodig hebben. Gezinsverpleging wordt geregeld door zowel de Federale als de Vlaamse Wetgeving.

Het KB van 10/04/1991 definieert gezinsverpleging als een hospitalisatievorm en verankert

- A) een brede waaier aan hulp, behandeling en zorgverlening op haast alle levensdomeinen voor mensen met meervoudige, complexe en langdurige psychiatrische hulpvragen.
- B) de nodige ondersteuning en garanties voor de pleeggezinnen.
- C) het financiële kader zowel voor patiënten, OPZ als voor de pleeggezinnen waarmee wordt samengewerkt.

Het decreet pleegzorg stelt dat de Vlaamse Regering de psychiatrische gezinsverpleging van een psychiatrische ziekenhuisdienst slechts kan erkennen op basis van een samenwerkingsovereenkomst tussen het betrokken ziekenhuis en een vergunde dienst voor pleegzorg. Deze samenwerkingsovereenkomst is er op dit ogenblik nog niet voor de volwassenenwerking. Deze werd wel afgesloten voor de psychiatrische gezinsverpleging voor minderjarigen.

Pleeggezinnen die in het kader van gezinsverpleging (volgens bovenstaande ref. KB) een persoon met een psychische kwetsbaarheid opnemen in hun gezin kunnen rekenen op een ruim pakket aan ondersteuning zodat ze hun zorgopdracht op een kwaliteitsvolle manier kunnen uitvoeren. Ze worden begeleid door een multidisciplinair psychiatrisch team dat naast de reguliere begeleiding ook een 24/24 en 7/7 permanentie verzorgt met de garantie dat OPZ, indien nodig, de zorg volledig van hen overneemt. Voor de in gezinsverpleging opgenomen patiënten werkt OPZ een dagbesteding op maat uit. Soms kan het pleeggezin hierin (deels) voorzien. Meestal houdt de dagbesteding echter deelname aan een dagactiviteitencentrum in of een vorm van arbeidszorg (ateliers of intern/extern begeleid werken) of combinaties ervan. Ook op vlak van sport, vrijetijd, vorming wordt voor elke patiënt in een aangepast aanbod voorzien.

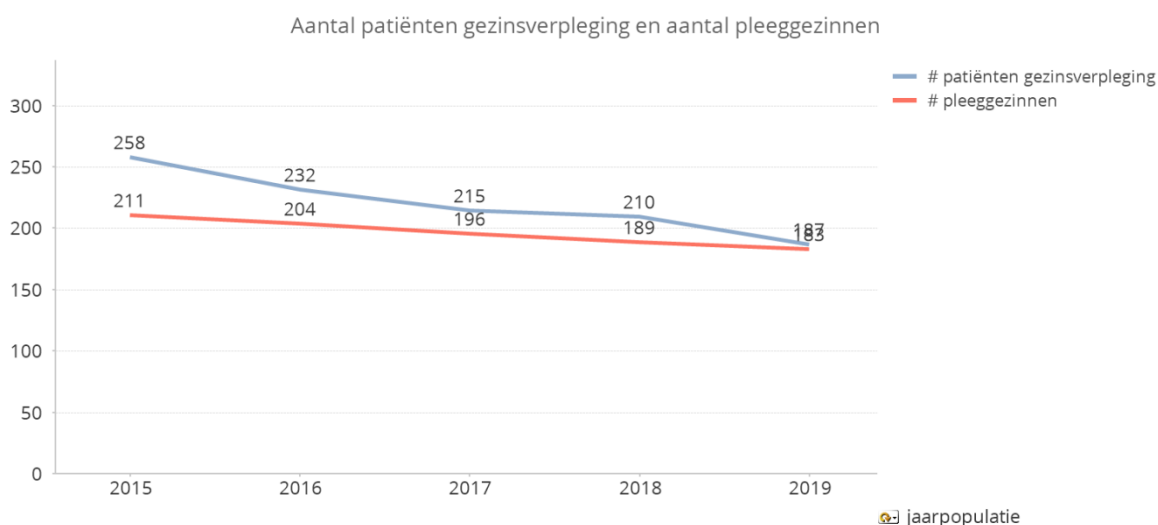
Bij het ingaan van de coronamaatregelen werden alle activiteiten van dagactivering, arbeidszorg, sport, vrije tijd stopgezet. Enkel noodopvang werd nog voorzien. Bij de bepaling voor welke patiënten deze noodopvang diende te worden ingezet, werd naast het psychisch welzijn van de patiënt ook de draagkracht van het pleeggezin mee in overweging genomen. In de praktijk maakte slechts een zeer beperkt aantal patiënten gebruik van deze noodopvang. De grote meerderheid van patiënten bleven thuis bij hun pleeggezin.

Het OPZ nam allerlei initiatieven om haar waardering uit te drukken voor de opgenomen zorg. Financiële waardering voor de toegenomen zorg behoorde daar echter niet toe. Dat is binnen het huidige wettelijke federale kader niet mogelijk.

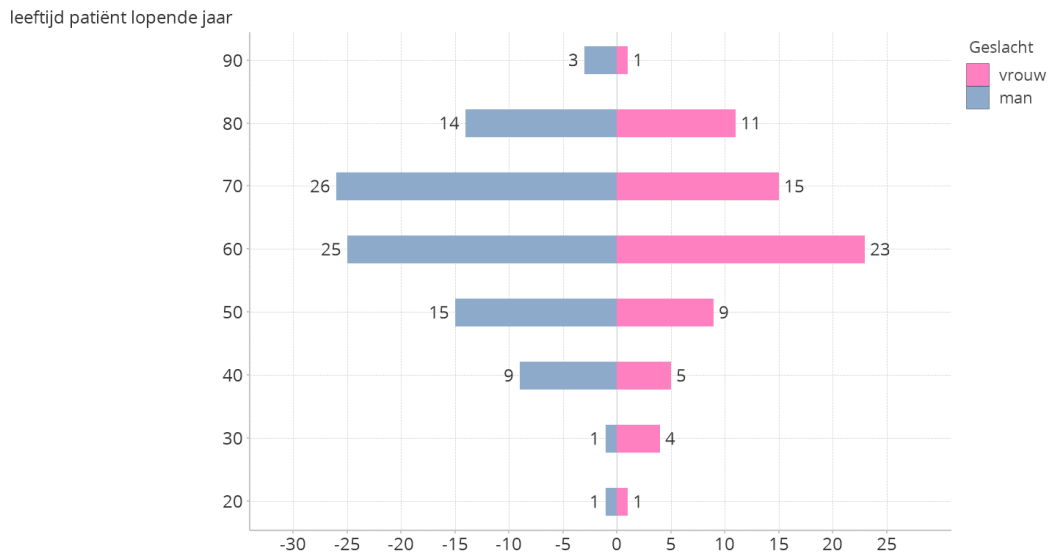
De vergoeding die aan de pleeggezinnen wordt uitgekeerd is samengesteld uit een basisvergoeding die desgevallend wordt aangevuld met 5 componenten: de leeftijd van patiënten (+65j. en +75j.), centrale verwarming op de slaapkamer, aparte sanitaire voorziening, handicap/extra zorg. Er is wettelijk bepaald dat al deze componenten samen maximaal 10% van de basisvergoeding mogen bedragen. Onder meer door het grote aantal oudere patiënten bij de populatie van gezinsverpleging wordt deze 10% reeds volledig door OPZ aan de pleeggezinnen uitgekeerd. Er is hierin geen ruimte om de tijdelijk toegenomen zorg extra te vergoeden.

In een vroegere denkoefening van OPZ om de vergoeding van de pleeggezinnen te moderniseren was een van de denkpistes het erkennen als component van het aanbieden van dagopvang door het pleeggezin. Deze piste werd echter verlaten omdat dagopvang aangeboden door het pleeggezin of al dan niet deelname van een patiënt aan dagbesteding van OPZ niet altijd een goede indicator is van de zorgzwaarte. Bovendien dient de samenstelling van een dag- en weekprogramma van een patiënt te gebeuren op basis van medisch/therapeutische overwegingen die best volledig los staan van eventuele financiële consequenties voor het pleeggezin. Bij reeds bestaande pleegzorgsituaties waarbij er een wijziging in het dag- en weekprogramma wordt doorgevoerd zou dat een verlaging van de vergoeding voor de pleeggezinnen tot gevolg kunnen hebben indien deze component zou worden ingevoerd.

2. Aangezien de zorgvorm "Gezinsverpleging" een hospitalisatievorm betreft, gebeurt de financiering door de federale overheid. De Vlaamse overheid is hier niet voor bevoegd.
- 3.

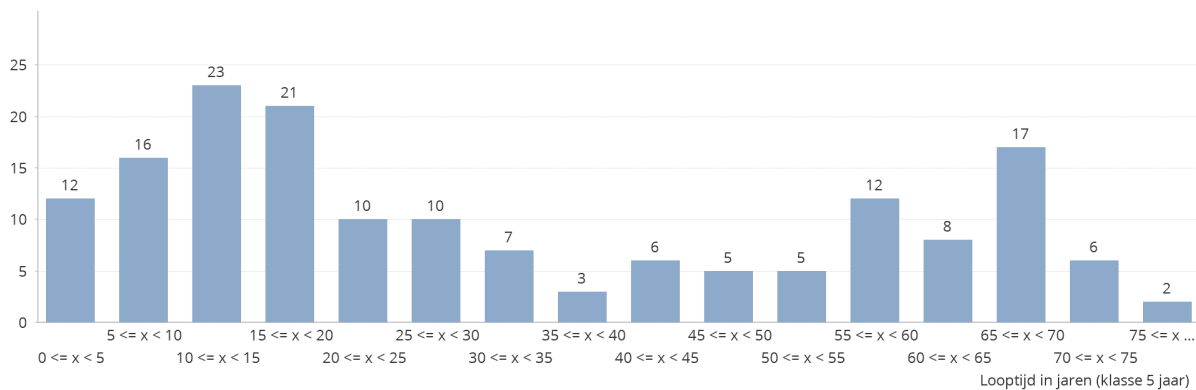

Aantal patiënten gezinsverpleging volgens leeftijd (N=163) op 13-mei-2020
 Gemiddelde leeftijd: 66,4 ; Mediane leeftijd: 68
 Verdeling M/V = 94/69

De leeftijdspiramide geeft aan dat de gemiddelde leeftijd van de patiënten 66,4 jaar is (mediaan is 68 jaar). Dit betekent dat de gemiddelde leeftijd aan de hoge kant is, wat gepaard kan gaan met meerdere lichamelijke klachten. Er zijn meer mannen (57,4%) dan vrouwen in de gezinsverpleging.

Looptijd pleegzorgsituatie in jaren op datum 13-05-2020

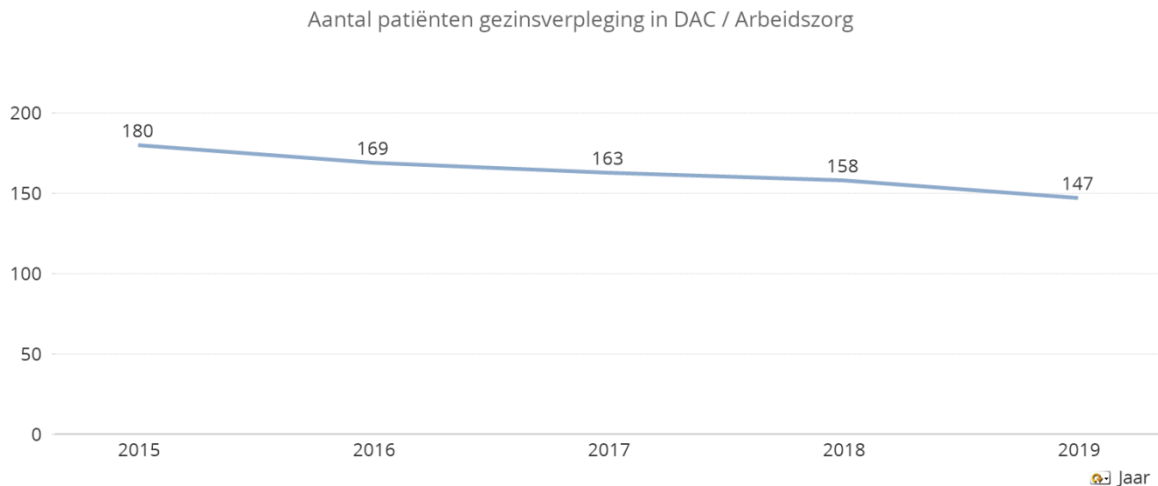

Leeftijd	N	Min	Max	Gemiddelde	Mediaan
Gezinsverpleging	163	0,0	79,3	30,0 jaar	24,5 jaar

De patiënten blijven lang in gezinsverpleging. Dat blijkt uit het gemiddelde en uit de mediaan. Dit valt verklaren gezien het om een chronische stabiele populatie gaat.

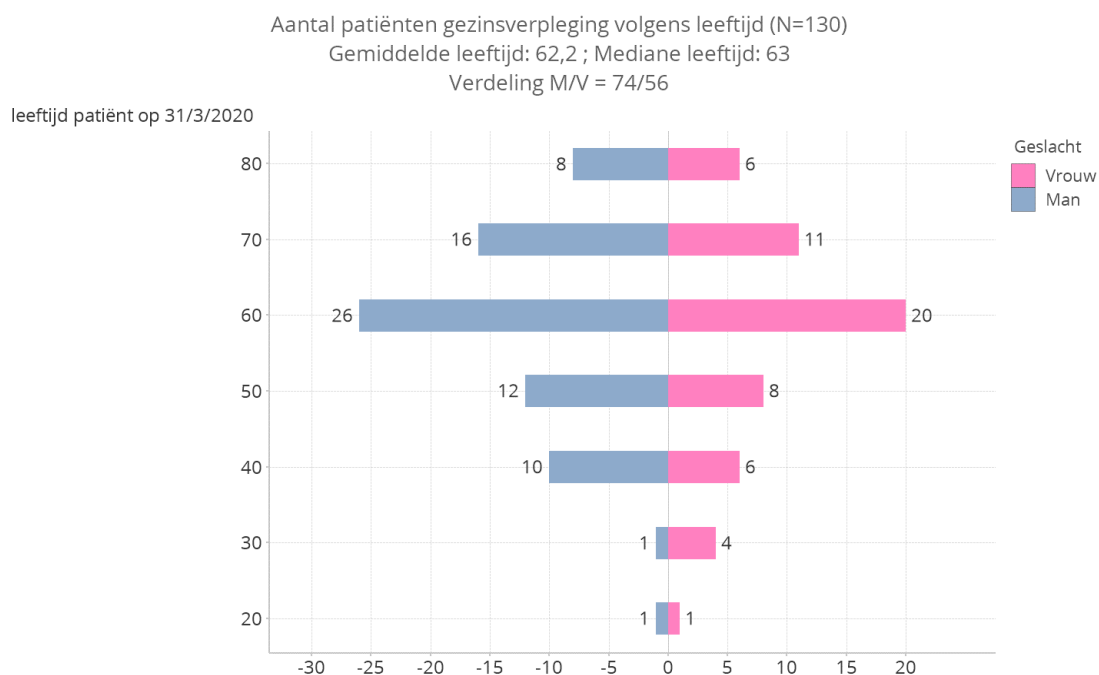
Op heden zijn er 163 patiënten opgenomen in gezinsverpleging. Er zijn 167 pleeggezinnen.

4.

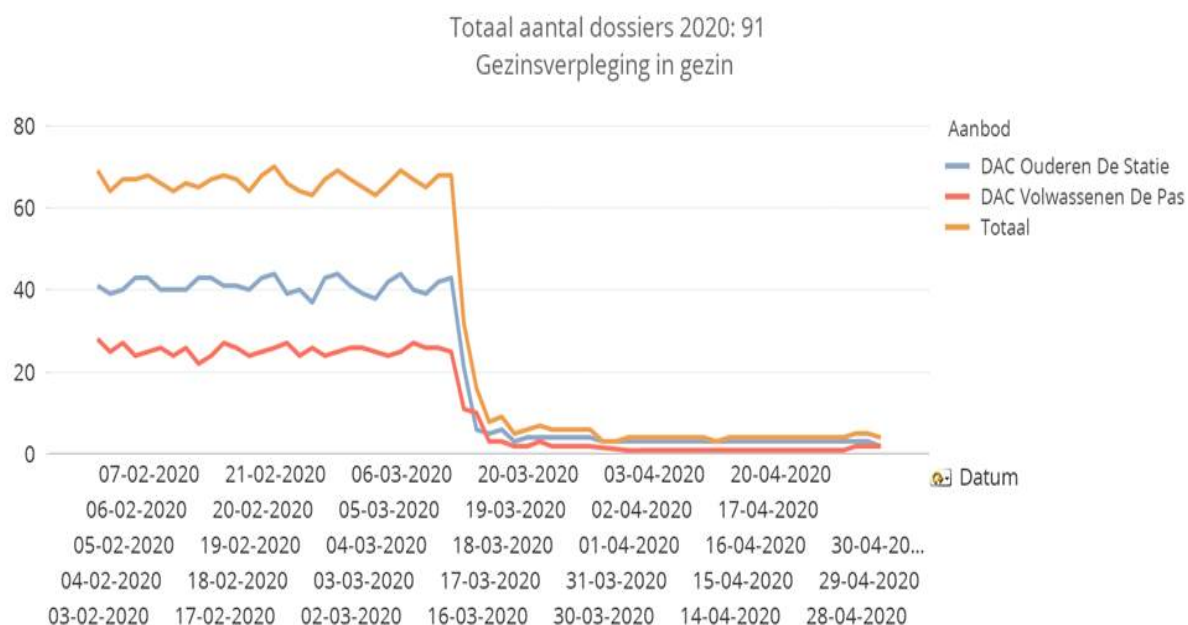
Het percentage van patiënten dat gebruik maakt van de dagbesteding dat door OPZ wordt georganiseerd neemt stelselmatig af.

Bij nieuw opgestarte pleegzorgsituaties is de deelnamegraad wel hoog; de laatste jaren schommelt dat rond de 90%.

De patiënten die de dagbesteding volgen zijn gemiddeld 62,3 jaar (mediaan 63). Slechts 7 patiënten zijn onder de 40 jaar. Ook hier zijn er meer mannen (57%) dan vrouwen die deelnemen aan deze activiteiten.

Invulling aanbod

Vanaf 20 maart 2020 zijn de activiteiten in de verschillende dagcentra stilgevallen. Deze zullen, nu meer en meer activiteiten terug opgestart worden, terug gaan stijgen. Het is nog niet duidelijk of dezelfde bezettingsgraad als vroeger zal gehaald worden.